

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра економічного аналізу
(найменування кафедри)

Допущено до захисту

Завідувач кафедри

Волкова Н. А. _____

(підпис)

“ ___ ” _____ 20__ р.

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня магістра**

зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)

за освітньою програмою «Аналіз бізнес-процесів у підприємстві»
(назва освітньої програми)

**на тему: «Обліково-аналітичне забезпечення поточних
зобов'язань та розрахунків (на прикладі КП «Теплопостачання
міста Одеси»)»**

Виконавець:

студентка факультету менеджменту, обліку
та інформаційних технологій

Калантарчук Тетяна Ігорівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

_____
/підпис/

Науковий керівник:

кандидат економічних наук, доцент

Семенова Катерина Данилівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

_____
/підпис/

Одеса 2019

ЗМІСТ

ВСТУП	3
I РОЗДІЛ. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ І АНАЛІЗУ ПОТОЧНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ТА РОЗРАХУНКІВ	6
1.1. Економічна сутність поточних зобов'язань та розрахунків	6
1.2. Класифікації поточних зобов'язань та дебіторської заборгованості.....	11
1.3. Порівняння обліку поточних зобов'язань та розрахунків у національних та міжнародних стандартах	19
РОЗДІЛ II. ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ ПОТОЧНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ І РОЗРАХУНКІВ НА КП «ТЕПЛОПОСТАЧАННЯ МІСТА ОДЕСИ»	25
2.1. Загальна характеристика підприємства та його облікова політика	25
2.2. Облік поточних зобов'язань та розрахунків на КП «Теплопостачання міста Одеси»	30
2.3. Аудит кредиторської та дебіторської заборгованостей на підприємстві.....	44
РОЗДІЛ III. АНАЛІЗ ПОТОЧНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ТА РОЗРАХУНКІВ НА КП «ТЕПЛОПОСТАЧАННЯ МІСТА ОДЕСИ»	51
3.1. Аналіз показників виробничо-фінансової діяльності підприємства	51
3.2. Аналіз поточних розрахунків КП «Теплопостачання міста Одеси»	56
3.3. Аналіз динаміки та структури поточних зобов'язань на КП «Теплопостачання міста Одеси»	64
3.4. Використання економіко-математичного моделювання для управління дебіторською заборгованістю КП «Теплопостачання міста Одеси».....	67
ВИСНОВКИ.....	74
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	78
ДОДАТКИ.....	84

ВСТУП

Стабільність економіки країни неможлива без фінансової стійкості окремих підприємств. На стійкість впливають різні чинники: положення підприємства на товарному ринку; його потенціал у діловому співробітництві; наявність неплатоспроможних дебіторів; ефективність господарських і фінансових операцій та ін.

Актуальність теми роботи обґрунтована тим, що динаміка дебіторської і кредиторської заборгованостей, їх склад, структура, а також інтенсивність їх збільшення або зменшення здійснюють значний вплив на оборотність капіталу, вкладеного в поточні активи, а, отже, на фінансовий стан підприємства. Існування дебіторської та кредиторської заборгованості є неминучою в системі грошових розрахунків між організаціями, при якій завжди є розрив часу платежу з моментом переходу права власності на товар, між пред'явленням платіжних документів до оплати і часом їх фактичної оплати. Така ситуація призводить до істотного збільшення ризиків при продажу товарів, проведенні робіт, наданні послуг з відстрочкою платежу.

Дефіцит грошових коштів в економіці та неплатоспроможність багатьох підприємств зробили питання роботи з дебіторами та кредиторами одними з найголовніших. Проблема управління дебіторською та кредиторською заборгованістю в значній мірі ускладнюється ще і недосконалістю нормативної та законодавчої бази.

Так як дебіторська заборгованість відноситься до високоліквідних активів організацій, які мають підвищений ризик, великий обсяг простроченої та безнадійної дебіторської заборгованості істотно збільшує витрати на обслуговування позикового капіталу, підвищує витрати організації, зменшує фактичну виручку, рентабельність та ліквідність оборотних коштів, що негативно позначається на фінансовій стійкості, підвищує ризик фінансових втрат компанії.

На відміну від виробничих запасів і незавершеного виробництва, які не можуть бути різко змінені, дебіторська заборгованість являє собою досить динамічний елемент оборотних коштів, істотно залежить від прийнятої в організації політики щодо покупців продукції. Оскільки дебіторська заборгованість є знерухомленням власних оборотних коштів, тобто вона в принципі не вигідна організації, то з очевидністю напрашується висновок про її максимально можливе скорочення. Дебіторська заборгованість може бути зведена до мінімуму, якщо побудувати на підприємстві ефективну систему управління

Управління дебіторською заборгованістю, також як і кредиторською є частиною політики підприємства в області управління оборотними коштами, і полягає в оптимізації загального розміру даного виду заборгованості та забезпечення своєчасного її стягнення. Тому управління дебіторською та кредиторською заборгованістю потрібно здійснювати на всіх етапах взаємодії з контрагентами, як на стадії проведення переддоговірних процедур, так і на стадії фактичного виконання визначених у договорі зобов'язань.

Теоретичні аспекти сутності та аналізу дебіторської та кредиторської заборгованості розглянуто у роботах таких науковців, як: Н. В. Бондарчук Н, Л. М. Васильєва, О. В. Костюнік, І. П. Косарева, І. О. Корабейнікова, О. В. Махницька, О. Є. Майборода, А. М. Стародуб, О. Б. Чорнецька та ін.

Метою магістерської роботи є дослідження обліково-аналітичних аспектів формування та управління поточними розрахунками та зобов'язаннями на підприємстві.

Виходячи із зазначеної мети поставлено такі основні **завдання**:

- дослідити сутність, законодавче регулювання бухгалтерського обліку розрахунків із дебіторами та кредиторами;
- розглянути особливості обліку розрахунків із дебіторами та кредиторами згідно національних та міжнародних стандартів;

- дослідити особливості документального оформлення та системи бухгалтерського обліку операцій із дебіторами та кредиторами на КП «Теплопостачання м. Одеси»;
- дослідити методику аудиту поточних зобов'язань та розрахунків на комунальних підприємствах;
- проаналізувати основні показники діяльності КП «Теплопостачання м. Одеси»;
- здійснити аналіз поточних зобов'язань та розрахунків на підприємстві;
- провести економіко-математичне моделювання та надати рекомендації щодо покращення управління дебіторською заборгованістю на КП «Теплопостачання м. Одеси».

Об'єктом дослідження є процес організації системи бухгалтерського обліку та аналізу поточних зобов'язань та розрахунків на підприємстві.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних і практичних аспектів бухгалтерського обліку та аналізу поточних зобов'язань та розрахунків на підприємстві КП «Теплопостачання м. Одеси».

Методи дослідження, використані в роботі: загальнонаукові методи, системний підхід, аналіз і синтез, класифікації та узагальнення, методи аналізу динаміки, структури, методи порівняльного, проблемно-ситуаційного аналізу, метод моделювання.

Інформаційною базою дослідження виступили Закони України, діючі нормативні документи, що регулюють питання бухгалтерського обліку та фінансової звітності, монографічні праці вітчизняних і зарубіжних вчених економістів, а також публікації в періодичних виданнях з досліджуваних проблем, дані звітності підприємства КП «Теплопостачання м. Одеси».

Магістерська робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків.

ВИСНОВКИ

Динаміка дебіторської і кредиторської заборгованостей, їх склад, структура, а також інтенсивність їх збільшення або зменшення здійснюють значний вплив на оборотність капіталу, вкладеного в поточні активи, а, отже, на фінансовий стан підприємства. Існування дебіторської та кредиторської заборгованості є неминучою в системі грошових розрахунків між організаціями, при якій завжди є розрив часу платежу з моментом переходу права власності на товар, між пред'явленням платіжних документів до оплати і часом їх фактичної оплати. Така ситуація призводить до істотного збільшення ризиків при продажу товарів, проведенні робіт, наданні послуг з відстрочкою платежу.

Проаналізувавши результати діяльності КП «Теплопостачання міста Одеси» можна зробити висновок, що на підприємстві за аналізований період спостерігається кризовий тип фінансової стійкості. Так, як на підприємстві відсутні власні обігові кошти, за рахунок яких можливо покриття величини запасів. На кінець 2018 року нестача власних обігових коштів склала 1226,3 млн. грн. За аналізований період підприємство використало довгострокові кредити та позики, однак довгострокові кредити та позики в сумі з власними обіговими коштами не покрили величину запасів ні на початок, ні на кінець 2018 року. Підприємство не залучувало короткострокові кредити та позики для покриття величини запасів, тобто КП «Теплопостачання міста Одеси» здійснювало свою поточну діяльність лише за рахунок коштів від реалізації послуг. Не зважаючи на це у 2018 році порівняно з базисним роком на досліджуваному підприємстві спостерігається покращення значень більшості показників: коефіцієнту оборотності дебіторської заборгованості, коефіцієнту оборотності кредиторської заборгованості, строку погашення дебіторської заборгованості.

Позитивна динаміка коефіцієнта оборотності дебіторської заборгованості у звітному році порівняно з базисним отримана через збільшення виручки від реалізації послуг і зменшення терміну погашення дебіторської заборгованості.

Позитивним моментом є те, що термін погашення дебіторської заборгованості менший у 2 рази за термін погашення кредиторської. Наслідком цього є те, що грошові кошти будуть тимчасово вільними і знаходитись в розпорядженні управлінського персоналу, а тому, відповідно, підприємство зможе розрахуватись перед кредиторами на дату висунення ними вимог.

У структурі дебіторської заборгованості найбільшу питому вагу складає дебіторська заборгованість строком до 12 місяців і її частка збільшилась у 2018 році на 6,1 в.п. Це свідчить про те, що більшість клієнтів виконують свої договірні обов'язки і сплачують рахунки вчасно.

Рекомендовано керівництву підприємства:

- застосовувати смс розсилку клієнтам із нагадування покупцям про необхідність сплати;

- бухгалтеру за розрахунками на підприємстві - вчасний аналіз витрат, пов'язаних з уповільненням оборотності коштів при невчасному погашенні дебіторської заборгованості;

- коригування розрахунків по нарахуванню резерву сумнівних боргів, строк непогашення яких перевищив 3 роки.

Основна частка у складі кредиторської заборгованості КП «Теплопостачання міста Одеси» належить поточній кредиторській заборгованість за товари, роботи та послуги і в 2018 році вона збільшилась на 130695 тис. грн. Позитивним є зменшення поточної кредиторської заборгованості за розрахунками з бюджетом і одержаними авансами.

Підприємство КП «Теплопостачання міста Одеси» у період 2017-2018 роки не має заборгованостей за короткостроковими кредитами банків і за векселями виданими. Але, необхідно зазначити, що у 2017 році підприємство КП «Теплопостачання міста Одеси» мало довгостроковий кредит банку у розмірі 144966 тис. грн., який у 2018 році був погашений.

Аналіз оборотності кредиторської заборгованості показав, що підприємство оплачувало кредиторську заборгованість у 2017 році на протязі 536 днів, а у 2018 році – на протязі 570,3 днів, тобто термін сплати кредиторської заборгованості збільшився, зросла і середньорічна сума кредиторської заборгованості.

Отже, аналізуючи склад та динаміку дебіторської і кредиторської заборгованості, ми дослідили причини виникнення кожного виду заборгованості, виходячи з із специфіки підприємства КП «Теплопостачання міста Одеси» - надання життєво необхідних послуг населенню міста Одеса – надання теплоенергії і гарячої води.

На основі проведеного аналізу дебіторської та кредиторської заборгованості КП «Теплопостачання міста Одеси» з метою підвищення ефективності управління фінансовими ресурсами управлінському персоналу рекомендовано:

- посилити претензійну роботу з клієнтами (населенням і юридичними особами) з метою повернення боргів та стягнення штрафів;

- у договорах на постачання теплопостачання регламентувати терміни оплати рахунків, терміни та умови погашення попередніх заборгованостей клієнтів;

- враховуючи те, що послуги, які надає підприємство, соціально значимі та життєво потрібні, тому підприємство не в змозі у правовій площині співпрацювати тільки з надійними та фінансово стійкими контрагентами. Тому рекомендуємо підприємству у таких умовах попереджати недоброчливих клієнтів про відповідальність за прострочені платежі.

- зменшити період надання комерційного кредиту покупцям та ввести у договори постачання послуг - знижки при здійсненні попередньої, повної або дострокової оплати за теплопостачання, враховуючи досвід європейських країн;

- здійснювати постійний контроль за кредиторською заборгованістю з метою недопущення її збільшення;

- розраховувати календар платежів;

- ввести у практику продаж дебіторської заборгованості факторинговим компаніям;
- своєчасно визначати групи неплатників, з яких вимагати термінового погашення боргу до настання наступного опалювального сезону.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Парушина Н. В. Аудит дебіторської заборгованості. *Аудиторські відомості*. 2008. №9. С. 37.
2. Ганусич В. О. Облік дебіторської заборгованості: управлінський та організаційний аспекти. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Економіка»*. 2016. Вип. 1(1). С. 445. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuues_2016_1\(1\)__75](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuues_2016_1(1)__75) (дата звернення: 23.11.2019)
3. Гнатенко Є. П. Щодо аналізу стану дебіторської та кредиторської заборгованості на підприємстві. *Економічні науки. Серія «Облік і фінанси»*. 2013. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/escnof_2013_10\(1\)__20](http://nbuv.gov.ua/UJRN/escnof_2013_10(1)__20). (дата звернення: 23.11.2019)
4. Атамас П.Й. Бухгалтерський облік у галузях економіки: Навчальний посібник. 2-ге видання, перероблено та доповнено. Київ. Видавництво «Центр навчальної літератури». 2010. С. 392.
5. Райзберг Б. А. Сучасний соціоекономічний словник. Київ. ІНФРА-М. 2012. 629 с.
6. Фінанси. Тлумачній словник / За ред. І. М. Осадчого. 3 вид. Київ. Весь світ. 2007. 765 с.
7. Когденко В. Г. Економічний аналіз: навч. посібник. 2 вид., перероб. і доп. М.: ЮНІТІ-ДАНА, 2009. 392 с.
8. Волянюк І. А. Облікові та податкові аспекти аудиту безнадійної дебіторської та кредиторської заборгованості. *Аудитор України*. 2013. №8. С. 28.
9. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік: підручник [для студ. спец. «Облік і аудит» ВНЗ]. Житомир: ПП «Рута». 2009. 912 с.
10. Глінкіна Д. В. Регулювання розрахункових відносин через управління дебіторською заборгованістю. *Вісник Східноєвропейського університету економіки та менеджменту*. 2007. № 1-2. С. 85.
11. Власова І.О. Облік розрахунків з дебіторами та кредиторами: дис.,

канд. екон. наук: 08.06.04 . Дніпро, 2004. С.87.

12. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання» затверджений наказом Міністерства фінансів України №237 від 08.10.1999 (зі змінами та доповненнями. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0085-00> (дата звернення: 18.10.2019)

13. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 "Дебіторська заборгованість" затверджений наказом Міністерства фінансів України №237 від 08.10.1999 (із змінами та доповненнями). URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99> (дата звернення: 18.10.2019).

14. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV: зі змінами і доповненнями від 05.10.2017 № 2164-VIII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення: 15.10.2019).

15. Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ), включаючи Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку (МСБО) та тлумачення станом на 12 березня 2013 р. Частина 1. Київ. 2013. 1272 с. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/929_010 (дата звернення: 18.10.2019).

16. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» затверджене наказом Мінфіну України від 31.03.99 р. № 87. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/z0391-99> (дата звернення: 18.10.2019).

17. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99/paran6> (дата звернення: 11.10.2019).

18. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI (зі змінами і доповненнями). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/page3> (дата звернення: 11.10.2019).

19. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 «Баланс», затверджене наказом Мінфіну України від 31.03.99р. №87. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0396-99/ed20120619> (дата звернення: 18.10.2019).

20. Бескоста Г.М. Розробка концептуальних основ забезпечення контролю якості аудиту дебіторської заборгованості. *Ефективна економіка*. 2013. № 9. с. 40.

21. Бланк И.А.: словник-довідник фінансового менеджера. Київ. Ника-Центр, 1998. С. 480.

22. Борисов А.Б. Великий економічний словник. Москва. Книжковий світ, 1999. С. 895.

23. Боровик О. А. Прогнозування регіональної структури дебіторської та кредиторської заборгованості за системним підходом. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2007. № 3 (70). С. 138.

24. Кияшко О. М. Необхідність облікового забезпечення управління дебіторською заборгованістю підприємства. *Актуальні проблеми економіки*. 2009. № 3. С. 194.

25. Голов С.Ф. Бухгалтерський облік та фінансова звітність за міжнародними стандартами: практичний посібник. Київ. Лібра. 2004. С. 879.

26. Гуня В. О. Удосконалення класифікації дебіторської заборгованості та її відображення у фінансовій звітності підприємств. *Економічний простір*. 2008. № 19. С. 126.

27. Поддєрьогін А. М. та ін. Фінанси підприємств: Підручник. Київ.: КНЕУ. 2001. С. 367.

28. Утенкова К. О. Аудит: Навчальний посібник. Київ. Алерта. 2011. 408 с.

29. Волкова Н. А. Аналітичне забезпечення оцінки фінансових активів підприємства. *Вісник соціально-економічних досліджень: зб. наук. праць* – Одеса: ОНЕУ. 2016. Вип. 1. № 60 . С. 278.

30. Фаріон В. Я. Аналітична оцінка ділової активності та рентабельності підприємств. *Інноваційна економіка*. 2013. № 10. С. 30.

31. Мних Є. В. Економічний аналіз діяльності підприємства: навч.

посібник. *Економічні науки. Серія «Облік і фінанси»*. 2013. URL: http://pidruchniki.ws/1663111641846/ekonomika/ekonomichniy_analiz_-_mnih_yev

32. Кручак, Л. В. Аналіз стану дебіторської та кредиторської заборгованості суб'єкта господарювання. Тернопіль: *Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка»*, 2016. Том 25. № 2. С. 95.

33. Зверяков М. І. Промислова політика і механізм її реалізації. *Економіка України. 2016. № 6. С. 3-18.* URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/EkUk_2016_6_2 (дата звернення: 28.11.2019)

34. Белінська О. В., Однолько О. В. Бухгалтерський облік. Навчальний посібник. Одеса: ОНЕУ, 2013. – 165 с.

35. Економічний аналіз: навч. посібник. / За ред. Н. А. Волкової. Одеса: ОНЕУ. 2015. 310 с.

36. Ганусич В. О. Облік дебіторської заборгованості: управлінський та організаційний аспекти. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Економіка»*. 2016. Вип. 1(1). С. 445. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuues_2016_1\(1\)_75](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuues_2016_1(1)_75) (дата звернення: 23.11.2019)

37. Гнатенко Є. П. Щодо аналізу стану дебіторської та кредиторської заборгованості на підприємстві. *Економічні науки. Серія «Облік і фінанси»*. 2013. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/escnof_2013_10\(1\)_20](http://nbuv.gov.ua/UJRN/escnof_2013_10(1)_20). (дата звернення: 23.11.2019)

38. Кобилецький В. Р., Період операційного циклу. Онлайн-журнал «*Financial Analysis online*». 2017. URL: <https://www.finalon.com/slovnik-ekonomichnikh-pokaznikiv/321-period-operatsijnogo-tsiklu> (дата звернення: 23.11.2019)

39. Моделі і методи прийняття рішень в аналізі та аудиті. / За ред. Ф.Ф. Бутинця. Житомир: ЖДТУ. 2008. 352 с.

40. Волчек Р.М., Коляда А.Л., Коверда А.В. Аналітичне забезпечення прийняття управлінських рішень: Навчальний посібник. Одеса. ОНЕУ. 2016. 105 с.

41. Лишиленко О. В. Бухгалтерський облік: Підручник. Київ: Вид-во «Центр навчальної літератури», 2004. – 632 с.

42. Суха О. Р., Стрибулевич Т. О. Організація і методика аудиту. Інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення. Рівне: НУВГП, 2008. 163 с.

43. Семенова К. Д. Регресійно-кореляційний аналіз і його використання в дипломних магістерських роботах. *Проблеми та шляхи забезпечення якості економічної освіти в умовах євроінтеграції*. Одеса. ОНЕУ. 2015 С. 224-225. URL: <http://oneu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/11/tezy-2015.pdf#page=225> (дата звернення: 20.11.2019).

44. Семенова К. Д., Тарасова К. І. Бізнес-статистика. Підручник. Київ. ФОП Гуляєва В.М. 2018. 210 с.

45. Економічний аналіз: Навч. посіб. / За ред.. акад.. НАНУ, проф.. М.Г. Чумаченька. Київ: КНЕУ, 2001. 540 с.

46. Економічний аналіз: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності 7.050106 «Облік і аудит» / За ред.. проф.. Ф.Ф. Бутинця. Житомир: ПП «Рута», 2003. 680 с.

47. Сопко В. В. Бухгалтерський облік: фінансовий та внутрішньогосподарський. Київ. Фенікс, 2003. 468 с.

48. Стельмах В. С., Єпіфанов А. О., Сало І. В. Контроль: інспектування, аудит, банківський нагляд : монографія. Суми. Університетська книга. 2006. 432 с.

49. Стоун Д. Бухгалтерський та фінансовий аналіз. Київ. Літера плюс. 2011. 302 с.

50. Сук Л. К. Фінансовий облік : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ. Знання. 2012. 647 с.

51. Сурніна К. С. Облік дебіторської заборгованості у відповідності з національними стандартами. *Вісник ЖІТІ Економічні науки*. 2000. № 11. С.43.

52. Хомик П. М. Порівняльний аспект обліку заборгованості підприємства за П(с)БО та МСФЗ (IAS)

URL: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/ptmbo/2012_3/56.pdf. (дата звернення: 23.11.2019)

53. Чорнобривець М. М. Дебіторська заборгованість: сутність та причини виникнення. *Європейські перспективи*. 2013. №10. С.181-185.

54. Чорнобривець М. М. Управління дебіторською заборгованістю підприємства. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2013. С. 241-247.

55. Шара Є. Ю. Фінансовий облік I : навч. Посібник. Держ. фіскальна служба України, Нац. ун-т Держ. податкової служби України. Київ. ЦУЛ, 2016. 336 с.

56. Швець В. Г. Теорія бухгалтерського обліку : підручник. 4-те вид., перероб. і доп. Київ. Знання. 2015. 572 с.